

Саме тому в українського законодавця є можливість бути першим в регулюванні цих питань шляхом внесення змін і доповнень до окремих статей ЦК України. А саме:

1) В статті 25 ЦК України Замість визначення «у випадках, встановлених законом, охороняються інтереси зачатої, але ще ненародженої дитини» слід закріпити що «у випадках, встановлених законом, охороняються права та інтереси дитини, зачатої за життя, а народженої після смерті батька або матері».

2) В статті 1200 ЦК України уточнити назву замість «Відшкодування шкоди, завданої смертю потерпілого», що передбачає людину чоловічої статі, на назву «Відшкодування шкоди, завданої смертю **потерпілої особи**», яка припускатиме, що потерпілою особою можуть бути і чоловік, і жінка.

3) Відповідно до назви відкоригувати і зміст ч.1 статті 1200 зазначивши, що у разі смерті **потерпілої особи** право на відшкодування шкоди мають непрацездатні особи, які були на її утриманні або мали на день її смерті право на одержання від неї утримання, а також дитина **потерпілої особи**, зачата за її життя, а народжена після її смерті.

Вороніна Надія Вікторівна,
к.ю.н., доцент кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЩОДО МАЙНОВИХ ПРАВ ДІТЕЙ

Діти є найвищою цінністю кожного народу, і розбудова демократичної держави неможлива без сприяння розвитку молодого покоління, задоволення його потреб та виконання обов'язків, передбачених Конституцією та законодавством України [1; 2]

Питання майнових відносин торкається абсолютно всіх осіб, в тому числі малолітніх, неповнолітніх, постумів. Майнові відносини пронизують всі сфери суспільного буття. Важливим питанням є особливості участі у майнових відносинах осіб, які за своєю сутністю, певним чином обмежені у здійсненні всього спектру можливостей у рамках цивільних правовідносин.

Цивільне та сімейне законодавство України відчуває на собі вплив європейського законодавства з метою належного забезпечення прав та інтересів неповнолітніх та малолітніх осіб. Окремим питанням є зміна напрямів діяльності державних органів та громадських організацій обумовлених спрямованістю на захист прав та інтересів дітей.

Гене́за майнових відносин батьків і дітей почалася ще в архаїчний період римського права. Проте на той час, мова йшла не про правовідносини, а про визначене традицією ставлення *pater familias* до тих осіб, котрі знаходилися під його *patria potestas* [3, с.113].

У преамбулі Конвенції про права дитини, проголошеної Генеральною Асамблеєю ООН 20 листопада 1989 року та ратифікованої Верховною Радою України 27 лютого 1991 року, зазначається, що «дитина внаслідок її фізичної і розумової незрілості потребує спеціальної охорони і піклування, включаючи й належний правовий захист».

Принцип 8 Декларації прав дитини проголошує: «Дитина повинна за всіх обставин бути серед тих, хто першими одержують захист і допомогу» [4].

У сучасних умовах для дитини є безліч можливостей набуття майна у власність. Водночас слід зазначити, що майнові права дитини завжди були проблемним питанням у правозастосовчій практиці. Неповнолітні та малолітні особи можуть набувати майно у власність на підставах, передбачених гл. 24 ЦК [5].

Слід виділити майнові права, якими наділені малолітні та неповнолітні, як учасники цивільних відносин вже від народження:

- мати майно в приватній власності.;
- мати право користуватися житловими приміщеннями та іншим майном;
- мати спадкові права;
- мати суб'єктивні права на об'єкти інтелектуальної власності;
- вчиняти різного роду правочини, які не виходять за межі дрібних побутових. Тобто бути учасниками договірних відносин.

Однак на практиці є ряд питань, які не можна визначити однозначно, та які потребують додаткового роз'яснення. Так як у чинному законодавстві відсутній належний механізм охорони та захисту майнових прав дитини при управлінні батьками майном дитини, що призводить до зниження життєвого рівня дитини.

Досить цікавим є питання щодо управління майном дитини. Законодавець передбачає, що батьки здійснюють управління майном дитини спільно, або у відповідності до договору. У разі виникнення спору слід звернутися до органу опіки та піклування, суду. При досягненні повноліття, батьки зобов'язанні повернути дитині майно та доходи, які були отримані.

Також слід звернути увагу на питання, відносин батьків та дітей, зокрема у разі посвідчення нотаріусами правочинів щодо відчуження батьками майна, яке належить їхній малолітній дитині. Так, в силу певних обставин, наприклад, коли один з батьків знаходиться в місцях позбавлення волі, на тривалому лікуванні тощо – другий з батьків не має можливості заборонити вчиняти дії іншим, вра-

ховуючи те, що при вчиненні одним із батьків правочинів щодо майна малолітньої дитини вважається, що він діє за взаємною згодою.

Закон України «Про охорону дитинства» ч. 3 ст. 17 передбачає що батьки або особи, які їх замінюють, не мають права без дозволу органів опіки та піклування укладати договори, які підлягають нотаріальному посвідченню або спеціальній реєстрації, відмовлятися від належних дитині майнових прав, здійснювати розподіл, обмін, відчуження житла, зобов'язуватися від імені дитини порукою, видавати письмові зобов'язання [6].

В свою чергу, органам опіки та піклування необхідно посилити контроль за дотриманням батьками та особами, що їх замінюють, майнових прав і охоронюваних законом інтересів дітей. Посадові особи органів опіки та піклування повинні нести персональну відповідальність у разі порушення прав і охоронюваних законом інтересів дитини при наданні згоди на вчинення правочинів щодо належного дітям майна яке має цінність.

Література:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. Ч.1 ст. 3; Цивільний кодекс України від 16.01.2003 // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №№40 – 44. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://zakon2.rada.gov.ua/laws.](http://zakon2.rada.gov.ua/laws;);
2. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – №2947 – III– [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>.
3. Римське право / За ред. О.А. Підпригори, Є.О. Харитонova. – Київ: Юрінком Інтер 2006 р. – С.165
4. Конвенція про права дитини // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 13. – Ст. 145.
5. Харитонов Є.О., Харитонova О.І., Старцев О.В. Цивільне право України: Підручник. – [Вид. 3, перероб. і доп] – К.: Істина, 2011. – 808 с.
6. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 2402 – III. – ст. 17 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2402> – 14